

Վերապատրաստող կազմակերպություն

**ՀՀ ԿԳՄՍ <<ՄարտունուՆ Տ. Աբրահամյանի անվան
ավագ դպրոց >> ՊՈԱԿ**

**Հերթական ատեստավորման ենթակա ուսուցիչների
վերապատրաստում**

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ *<Սովորողների մեջ արժեքային
համակարգի ձևավորումը առարկայի դասավանդման
ընթացքում>*

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐԸ՝

ՄԱՐՏՈՒՆԻ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

Բեյբուլայան Հասմիկ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝

Ալավերդյան Խաժակ

ԴՊՐՈՑ՝
մ/դ>>

<<Երանոսի թիվ 2

Մարտունի-2022

Բովանդակություն

1.Ներածություն.....	3
2.Գրական ակնարկ.....	6
3.Փորձարարական հետազոտություն.....	10
3.1.Խմբի նկարագիրը.....	12
3.2.Փորձարարական դասեր.....	12
3.2.1.Փորձարարական դաս-1.....	12
3.3.2.Փորձարարական դաս-2.....	13
4.Վերլուծություն.....	14
5.Գրականության ցանկ.....	15
6.Հավելված.....	16
1.Դասապլան-1.....	16
2.Դասապլան-2.....	18

1.Ներածություն

Մեր երկրում աշակերտների արժեքային համակարգի ձևավորումը ներառված է ՀՀ Հանրապետության պետական չափորոշում՝ որպես հենց կրթության բովանդակային բաղադրիչ: Յուրաքանչյուր ուսումնական առարկայի մասով սովորողների պատրաստվածությունը ներկայացվող գիտելիքային պահանջների մեջ առանձին կետով նաև նշվում է արժեքները և դրանց ձևավորումը, որոնք պետք է տա դպրոցը: «Արժեհամակարգ» հասկացությունը մանկավարժական գիտության մեջ ըմբռնվում է բավական լայն շառավիղով:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակը.- Իմ աշխատանքի հիմնական նպատակը պատմություն առարկայի դասերին աշակերտի մեջ սերմանվող արժեքային համակարգի ձևավորման առանձնահատկությունների քննարկումն է :Թե ինչ են տալիս այդ արժեքները և թե ինչպես են ձևավորում պատասխանատու քաղաքացի, ով ուրիշի սխալներից եզրակացություններ ու հետևություններ կանի:

Հետազոտական աշխատանքում քննարկվում են մի շարք օրինակներ , որոնք աշակերտի մոտ փորձում են ձևավորել հայրենասիրություն, պատասխանատվություն...

Ըստ Հանրակրթական Պետական Չափորոշչի՝ բոլոր բնագավառները ուսումնառության ընթացքում միտված են զարգացնելու աշակերտի մոտ 8 հիմնարար կարողունակություններ: Պատմություն առարկայի դերը նույնպես մեծ է այդ կոմպետենցիաների ձևավորման գործում

Առավել ընդունված է այն ընկալումը, որ արժեհամակարգը մարդու բարոյական, գեղագիտական, հոգևոր, իմացական, մշակութային և էթնիկական արժեքների համախումբն է, որն անհրաժեշտ է անձի ներդաշնակ, բազմակողմանի ձևավորման և զարգացման համար:

Արժեհամակարգի մեջ կուտակված է անցյալի փորձը, որի յուրացումը աշակերտների մեջ ձևավորում է հայրենասիրության, սեփական ժողովրդի պատմության, նրա ստեղծած մշակութային արժեքների, գիտական նվաճումների համար հպարտության զգացում: Իսկ ակտիվ ճանաչողական գործունեության պայմաններում ձևավորված գիտելիքները աշակերտների մոտ վերածվում են համոզմունքների և կարողությունների: Այսօր աճող սերնդի դաստիարակության գործն ընթանում է տարբեր հանգամանքների ազդեցության ներքո՝ ժողովրդագրական, ազգային, մշակութային, ընտանեկան, կրթական, հասարակական, սոցիալական և այլն: Հաշվի առնելով բազմաթիվ այս և այլ հանգամանքներ՝ ժամանակակից մանկավարժության համար խնդիր է դառնում սովորողների ազգային գիտակցության ձևավորումը սեփական ժողովրդի պատմության ու մշակույթի հենքի վրա՝ չանտեսելով համամարդկային արժեքները: Արժեքների բուրգի գազաթին գտնվող նվիրական ու մեծագույն արժեքը՝ հայրենասիրությունն է, որը լավագույն կերպով մատուցվում է հայոց պատմության դասընթացների ժամանակ:

Այն մեծագույն արժեքն է, որ հարգանք ու պատկառանք է հարուցում, նույնիսկ երբ դրսևորվում է հակառակորդի կամ թշնամու մոտ: Ի դեպ, յուրաքանչյուր ուսուցիչ ունի որոշակի հեղինակ կամ ստեղծագործություն, որը նրան ամենադյուրին կերպով է օգնում իր մանկավարժական խնդիրները լուծելու, տվյալ դեպքում՝ հայրենասիրության բարձրագույն արժեքը սաների հոգիներում սերմանելու համար:

Գրական ակնարկ

Նոր սերնդի արժեհամակարգի ձևավորման, կրթության և դաստիարակության գործում լուրջ անելիքներ ունի բնավ հայ դպրոցը, որի գերնպատակն է կերտել բարոյական, ազգային արժեքներով օժտված, ազգային նկարագիր ունեցող սերունդ: Այս նպատակն իրագործելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ու կատարելագործել ոչ միայն հայրենի և համաշխարհային գիտությունների ճյուղերը, այլև մանկավարժության անցյալի ժառանգությունն ու նրա ժամանակակից փորձն ու մեթոդաբանությունը:

Ժամանակակից դպրոցի կարևորագույն առաքելություններից մեկն էլ երեխայի մեջ իր ազգին բնորոշ բարոյական և հոգևոր արժեքների ձևավորումն ու զարգացումն է: Նրա խնդիրն է պահպանել և փոխանցել այն արժեքները, որոնք ժառանգել ենք մեր նախնիներից, և որը մեր անխառն ինքնատիպությունն է համաշխարհային մշակույթի բազմերանգության ու բազմազանության մեջ: Ուստի 21-րդ դարի դպրոցում դաստիարակության և կրթական գործընթացի ճիշտ կազմակերպման համար շատ կարևոր են ոչ միայն համամարդկային, այլև հայրենի մշակույթի բարձրարժեք ստեղծագործությունների ուսումնասիրումն ու ուսուցումը: Այդ ստեղծագործություններում արտահայտված են մեր ժողովրդի հոգեկերտվածքը, աշխարհընկալումը, մարդասիրական գաղափարներն ու գալիքի երազանքները: Հայ ժողովրդի ավանդույթներում է, որ վառ կերպով արտացոլված են մեր ազգի ազգային հավաքական բնույթը, անդրդվելի կամքը, ներքին զորությունն ու հնարավորությունները,

ապրելու, վերածնվելու և հարատևելու ունակությունը, ազգերի պատմության մեջ իր արժանի տեղն ունենալու ձգտումը: Այս ամենն է, որ անհրաժեշտ է ավանդել ժամանակակից էթնոկրիս: Այդպես նա պիտի հասնի այն գիտակցության, որ հասարակական կյանքի առաջընթացը պայմանավորված է համախմբվածությամբ, գիտելիքների բարձր մակարդակով ու մշակութային արժեքների ոչ միայն ստեղծմամբ, այլև պահպանմամբ:

Սերունդ, որը կկարողանա շարունակել ազգային լավագույն ավանդույթները, աշխարհին ու մարդկությանը ցույց տալ իր մշակութային հարստությունն ու բարոյահոգեբանական արժանիքները: ՉՓորձենք հասկանալ թե ի՞նչպես է ձևավորվում ազգային արժեքային համակարգը Յայոց պատմության դասերին: Չ՞է, որ հայոց պատմության իմացությունն առավելագույնս հնարավորություն է տալու իրականացնելու մեր իղձերը, ձևավորելու ու պահպանելու հայի կերպարը :

Յայոց պատմությունը բովանդակում է դաստիարակչական վիթխարի ներուժ, հայրենասիրություն և ազգային արժանապատիվ գոյություն: Յայոց պատմության իմացությունը հնարավորություն կտա Յայաստանի Յանրապետության ապագա քաղաքացուն ուսումնառության ընթացքում ձեռք բերած գիտելիքներն ու ճանաչողական հմտությունները , հայոց քաղաքակրթության դարավոր ավանդույթները , փորձը և անցյալի դասերը լավագույնս ծառայեցնել հզորացման և բարգավաճման ուղին բռնած Յայաստանի անկախ պետությանը, պատկերացում կազմել համաշխարհային պատմության մեջ Յայաստանի և հայ ժողովրդի զբաղեցրած տողի ու դերի մասին: Յենց այս պատճառով է , որ կրթության զենքը և գլխավոր իմաստը պետք է դառնա արժեհամակարգի ձևավորումը:

ԱՐԺԵՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ Նախատեսվում է ,որ դպրոցն ավարտող յուրաքանչյուր աշակերտ պետք է՝ լինի հայրենասեր և պատրաստ ծառայելու հայրենիքի պաշտպանության գործին, կարևորի ազգային-պետական մտածողության և գործելակերպ ունենալը և դր սևորի դրան հասնելու ձգտում ու կամք: Ունենա ազգային ինքնագիտակցություն

Կարևորի ազգային հիմնախնդիրների լուծման գործում իր մասնակցության անհրաժեշտությունը, Ունենա արդարության , լավատեսության և պատասխանատվության զգացում, Գիտակցի ներկան և ապագան կերտելու խնդրում ազգային պատմության դերը, Գիտակցի իր ժողովրդի նյութական և հոգևոր արժեքները պահպանելու անհրաժեշտությունը: Գիտակցի, որ կյանքում իր համար կարևորագույն արժեքներից են լինելու գիտելիքները, աշխատանքային հմտությունները, մասնագիտական վարպետությունը և այլն...

Ուսուցման գործընթացում լուծվում են սովորողների կրթական, դաստիարակչական կամ արժեաքյին և ընդհանուր զարգացման խնդիրներ: Դրա համար յուրաքանչյուր դասի դաստիարակչական խնդիրների լուծումը նախատեսում է ոչ թե մեկուսացված կամ առանձին մոտեցում ,այլ գիտելիքների ու կարողությունների ,արժեքային որակների,կամքի ,բնավորության ,զգացմունքների,հոգեբանական տարբեր դրսևորումների միաժամանակյա և փոխկապակցված մոտեցում: Յուրաքանչյուր դասի ժամանակ ուսուցիչը որոշակի դաստիարակչական խնդիրներ է լուծում՝ հաշվի առնելով տվյալ առարկայի և թեմայի ուսումնասիրման հիմնական խնդիրները,որոնք ներկայացված են առարկայական ծրագրերում: Նա առանձնացնում է ընդհանուր դաստիարակչական խնդիրները,որոնք առանձին աշակերտների մոտ հաճախակի են դրսևորվում: Ուսուցիչը ուսուցման կազմակերպման տարբեր ձևերի ընտրության միջոցով (անհատական, խմբային,էքսկուրսիա ,դասողեկական ժամ , արտադասարանական միջոցառումներ և այլն)առավել արդյունավետ է դարձնում աշակերտների արժեհամակարգային դաստիարակչական խնդիրների լուծումը: Օրինակ՝ խմբային աշխատանքի ժամանակ աշակերտները սովորում են ուշադրությամբ վերաբերվել միմյանց, միասին հաղթահարել դժվարությունները , միասին ձեռք բերել հաջողություններ, լսել հակադիր կարծիաներ, ընդօրինակել միմյանց և այլն:

Դասին ներկայացվող կարևորագույն պահանջ և յուրաքանչյուր դասի բնորոշ հատկանիշ է ուսումնական նպատակի

հստակությունը, դաստիարակող և զարգացնող խնդիրների անխազելի կապը և այդ խնդիրների հստակ ու հետևողական իրագործումը: Ուսումնական ծրագրի բովանդակությունը , դասի ուսումնական դաստիարակչական և զարգացնող խնդիրները, աշակերտների տարիքը, նրանց գիտելիքների մակարդակը խնդիրները, աշակերտների տարիքը, նրանց գիտելիքների մակարդակը, հմտություններն ու կարողությունները համատեղ պայմանավորում են նյութի ընտրությունը, դրանում գլխավորի առանձնադրումը, ինչպես նաև դասի ժամանակ ուսուցչի օգտագործած մեթոդներն ու հնարները: 53ասակակիցների խմբում աշակերտն ավելի ազատ է արտահայտում իր մտքերն ու դատողություններ, գործում է անկաշկանդ , ինչն էլ նպաստում է ուսուցման արդյունավետ կազմակերպմանը: Անհատական աշխատանքում դաստիարակվում է աշակերտների ինտելեկտուալ պատրաստակամությունը դժվարությունները հաղթահարելու գործում ձևավորում են համառություն , ինանակազմակերպման և ինքնավերահսկման ընդունակություններ: «Յատկապես դեռահասների առանձնահատուկ զգացմունքայնությունը, ինքնասիրությունը, որ հաճախ արտահայտում է նրանց ինքնահաստատման և հասուն երևալու ձգտումը, մանկավարժից պահանջում է անհրաժեշտ նրբանկատություն, հարգանք դեռահասի անձի նկատմամբ»: Ելնելով վերոգրյալից՝ կարող ենք եզրահանգել ,որ արժեքային համակարգի ձևավորումը ժամանակակից դպրոցի գերխնդիրն է և մշտապես պետք է լինի մանկավարժների ուշադրության կենտրոնում:

Պատմության ուսուցման գործընթացում, ընդհանրապես դպրոցական պրակտիկայում հանդիպում ենք տարբեր տիպի դասերի, որոնք ունեն իրենց տարբեր հիմքերը, ուսումնադաստիարակչական նպատակը: Դասերի տիպերի դասակարգման շատ տարբերակներ ունեն ընդհանուր բնույթ: Դրանց հիմքում ընկած են հիմնական նպատակներ , պատրաստի գիտելիքների յուրացումը, կրկնության միջոցով դրանց ամրապնդումը, գիտելիքների կիրառումը պրակտիկայում, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման նպատակով կատարվող վարժությունները, ընթացիկ կամ ընդհանրացնող կրկնությունները, սովորողների ձեռք բերած

գիտելիքներին հմտությունների ու կարողությունների ստուգումը և այլն: Դիդակտիկական և մեթոդական գրականության մեջ կան տարբեր տիպի դասերի նկարագրություններ և դրանց կառուցվածքի սահմանումներ: Այդ տիպի դասերից են ներածական դասը, խառը կամ համակցված դասը, նոր գիտելիքների ուսումնասիրման դասը, զրույց-դասը, գիտելիքների ստուգման և գնահատման դասը, կրկնության -հանրագումարային դասերը կինո-դասերը, էքսկուրսիոն դասը, սովորողների ռեֆերատների պաշտպանության դասը, սեմինարների դասը, ստուգարքի դասը: Թվարկվածներից առավել գործածականը և արդյունավետը, մեր համոզմամբ, խառը /համակցված/ դասն է ,որին ստորև կանրադառնանք փոքր-ինչ հանգամանորեն : Դասի այս տիպն այսպես է կոչվում այն պատճառով, որն ընդգրկում է ուսուցման գործընթացի շատ կողմեր՝ նոր գիտելիքների հաղորդում և յուրացում, ամրապնդում , ընդհանրացում , ստուգում և գնահատում: Դասի այս տիպը ամենատարածվածն է, մանավանդ ցածր դասարաններում , որտեղ սովորողների ուշադրությունն անկայուն է , նրանք չեն կարողանում երկար ժամանակ զբաղվել միևնույն բնույթի աշխատանքով , կարիք են զգում աշխատանքի բովանդակության, ուսուցման ձևերի ու մեթոդների հաճախակի փոփոխման, այլապես կկորցնեն հետաքրքրությունը դասի նկատմամբ: Դասի այս տիպը կիրառվում է ոչ մեծ ուսումնական թեմաներ ուսումնասիրելիս : Այս դասի ընթացքում գործադրվում են բացատրական-ցուցադրական, երիստիկ զրույցներ, դատողական բացատրական-ցուցադրական, էվրիստիկ զրույցներ, դատողական, վերլուծական և այլ եղանակներ: Եթե դասին գրեթե հավասարապես են ներկայացվում երկու կամ մի քանի դիդակտիկական նպատակներ, ապա դա կլինի խառը միացյալ դասի այս կամ այն տարբերակը: Հայոց պատմություն առարկայի ուսուցման նպատակները բազմազան են ,սակայն առանձնացնենք նրանցից մեկը՝զինել աշակերտներին ազգային արժեքներով:Այդ նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է լուծել կրթադաստիրակչական **մի շարք կարևոր խնդիրներ**

1. Սովորողներին զինել հին,միջնադարի,նոր և նորագույն ժամանակների հայոց պատմության ամբողջական գիտելիքներով, որոնց միջով կարմիր թելով պետա է անցնի ազատության,անկախության, պետականության ստեղծման և ամրապնդման համար պայքարին սեփական մասնակցությաունը բերելու գաղափարը: Այդ գիտելիքները մեծապես կօգնեն հասկանալ ու իմաստավորել հայ ժողովրդի անցյալն ու ներկան, դասեր քաղել պատմությունից:Չայոց պատմության խոր իմացությունը կօգնի մեր հանրապետության քաղաքացիներին կապվելու մայր հողին,տեր կանգնելու հայրենի տուն ու տեղին:

2. Ցույց տալ ազգային-ազատագրական պայքարի **հերոսական դրվագները** , հայ ժողովրդի խիզախ ու քաջարի զավակների անձնագոհ սխրանքները:

3. Գաղափար տալ հայ մշակույթի, քաղաքակրթության նրա առաջացման ու զարգացման օրինաչափությունների , առանձնահատկությունների մասին: **Ճանութացնել հայ ժողովրդի մշակույթային արժեքների և համամարդկային նվաճումների հետ:** Ճանութացումը հայրենի երկրի մշակույթին, պատմամշակույթային կրթողներին:

4. Ցույց տալ ժողովրդի աշխատասիրությունը,ազատ,խաղաղ և ստեղծագործ աշխատանքի նրա բնածին ձգտումը: Ներարկել սեր և հարգանք աշխատանքի, աշխատավոր և բարիքներ ստեղծող մարդկանց նկատմամբ:

5. Պատկերացում տալ մեր ժողովրդի կյանքի ու կենցաղի, ապրելակերպի ու ավանդույթների, վարքի ու բարքի մասին, հասկանալի դարձնել,թե ինչպես են ապրել ու աշխատել մեր նախնիները , ինչպես են ընտանիք կազմել,սնվել ու հագնվել: Այս գիտելիքները սովորողներին կմոտեցնեն մեր ազգային արմատներին ու ակունքներին:

6. Բացահայտել պատմամշակույթային գործիչների՝ պատմություն կերտողների կյանքն ու գործը: Հասկանալի դարձնել, որ պատմական այդ գործիչների միջոցով են իրականացվում ազգային-հասարակական ձգտումներն ու իդեալները:

7. Բացահայտել պատմական ճշմարտությունը, նշել, որ այն ծնվում է տարբեր սկզբնաղբյուրների համադրումից:

8. Դաստիարակել խորը հայրենասիրություն , ձևավորել հայրենիքի, ազգային պետության ու ժողովրդի նկատմամբ ազգային արժանապատվություն ու հպարտություն, անմնացորդ սիրո ու հարգանքի խոր զգացում:

9, Ներարկել այն գաղափարը, որ հայրենիքին ու հայոց բանակին ծառայելը պատվի գործ է ճանաչելի դարձնել Հայաստան աշխարհն ու հայրենի բնօրրանը, բնապատմական և պատմամշակույթային այն միջավայրը, որտեղ ապրել ու իր պատմական ուղին է անցել հայ ժողովուրդը:

10. Հասնել այն բանին, որ իր ժողովրդի հարուստ պատմական փորձով գինված Հայաստանի վաղվա քաղաքացին գիտակցի իր անմիջական մասնակցության անհրաժեշտությունը ազգային հիմնախնդիրների լուծման, անկախ պետականության կերտման , հայրենիքի բարգավաճման և վերածնության գործին:

11. Նպաստել մարդասիրության և սոցիալական արդարության ոգով տոգորված ժամանակակից ազատ ու գիտակից անհատի և քաղաքացու ձևավորմանը:

12. Ձևավորել սեփական գործունեությունը հանդուրժողականության և մարդու իրավունքների ինչպես նաև համամարդկային բարոյական սկզբունքներին համապատասխան կառուցելու պահանջմունք ու կարողություն:

13. Ձևավորել գիտակից վերաբերմունք համամարդկային գլոբալ հիմնախնդիրների, բնական աղետների, մարդկության ճակատագրի և ապագայի նկատմամբ:

14. Չարգացնել սովորողների ճանաչողական, տրամաբանական, ստողծագործական մտածողությունը հաղորդակցական, համագործակցային և ինքնուրույն գործունեության կարողություններն ու հմտությունները. խթանել սովորողների ճանաչողական ակտիվությունը, մտածողության ինքնուրույնությունը, սեփական գիտելիքներն ինքնուրույն լրացնելու և հարստացնելու կարողությունները: Սովորեցնել տեղեկատվության աղբյուրներից օգտվելու, ժամանակակից տեղեկատվական հեղեղի մեջ կողմնորոշվելու, անհրաժեշտ տեղեկությունը ճիշտ ընտրելու, մշակելու, վերաձևակերպելու, այսինքն՝ գիտելիք կառուցելու կարողություններ: Ձևավորել պատմական դեպքերը, երևույթները համեմատելու, վերլուծելու, գնահատելու, վերացարկելու, ընդհանրացնելու և կանխատեսումներ կատարելու կարողություններ. Չարգացնել ուսումնառության արդյունքում սովորողների ստացած գիտելիքները և տեսական դրույթները պատմական կենդանի նյութի վրա կոնկրետացնելու անցյալի, ներկայի հասարակական-քաղաքական երևույթների վերլուծության ժամանակ կիրառելու կարողություններ ու հմտություններ Չարգացնել սովորողների զգայական ընկալման, մտավոր ր հուզական ճանաչողության բոլոր տեսակներն ու կամային որակները (լսողություն, տեսողություն, կամք, համառություն) և մտավոր գործողությունները (համեմատում, համադրում ր այլն):

Փորձարարական դասեր

Չետագոտությունն իրականացրել են ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Երանոսի թիվ 2 հմ/դ-ում: Փորձարարական դասերը վարել են 6-րդ դասարանի աշակերտների հետ, որտեղ սովորում են թվով 20 աշակերտներ, ընդհանուր առմամբ այս

դասարանում առկա է մոտիվացիայի պակաս, կարծում եմ փորձարարական դասերը կօգնեն աշակերտների մոտ հետաքրքրություն առաջացնել ուսումնական գործընթացի նկատմամբ:

Փորձարարական դաս 1

Աշակերտի համակողմանի զարգացման հարցում պակաս կարևոր չէ համաշխարհային պատմության ուսումնասիրումը:

Փորձարարական դասերից մեկն էլ անցկացրել եմ համաշխարհային պատմությունից 6-րդ դասարանում: Աշակերտները գիտեին Նեղոսի մասին, աշխարհի յոթ հրաշալիք՝ Եգիպտական բուրգերի մասին: ՏՅՏ -ի միջոցով ցուցադրված պատկերները, նկարներն ու նյութերը դասն ավելի հետաքրքիր դարձրեցին, նոր մեթոդների կիրառումը և վերապատրաստման ընթացքում ձեռք բերված հմտությունները նպաստեցին դասի ուսուցման արդյունավետության բարձրացմանը:

Կարծում եմ ուսուցողական դաս էր:

Փորձարարական դաս 2

5-րդ դասարանում սովորողները ծանոթանում են հայ ժողովրդի հայրենիքի՝ Յայկական լեռնաշխարհի, նրա տարածքում գոյություն ունեցած պետական կազմավորումների պատմությանը, հնարավորություն են ունենում ընթերցելու Յայաստանի վերաբերյալ հայ և օտար հեղինակների արժեքավոր պատմություններ:

Դասը իրականացվել է 6-րդ դասարանում, որի ընթացքում իմ ուշադրության կենտրոնում եղել է աշակերտների ստեղծագործական ու

քննադատական մտածողության հմտությունների զարգացումը: Աշխատանքային փորձը ցույց է տալիս, որ շատ ավելի բարձր արդյունքներ են արձանագրվում այնպիսի առաջադրանքներ կատարելիս, որոնք ենթադրում են փաստական նյութի չեզոք վերարտադրություն, ավելի հեշտությամբ են պատասխանում այն հարցերին, որոնք ենթադրում են պատմական այս կամ այն փաստի, երևույթի իմացություն: Սակայն դժվարությամբ են համադրում փաստերը, գտնում պատմական երևույթների միջև առկա կապերը, վերլուծում երևույթների պատճառներն ու հետևանքները: Ճատ դեպքերում աշակերտներին չի հաջողվում արտահայտել սեփական տեսակետը, ապացուցել այն անհրաժեշտ փաստարկներով, հիմնավորված դատողություններ անել, գնահատել փաստերն ու երևույթները: Այս ամենը հնարավոր է անել քննադատական մտածողության շնորհիվ:

Այսուհետ կաշխատեմ ճիշտ ձևակերպված հարցերի միջոցով նպաստել աշակերտների մտածողության զարգացմանը:

Վերլուծություն

Այս հետազոտական աշխատանքը շոշափում է մի այնպիսի թեմա ,որը անկասկած շատ մեծ նշանակություն ունի Հայաստանի և հայ ժողովրդի համար: Խոսքը գնում է ազգային արժեքային համակարգի ձևավորման մասին Հայոց պատմության դասերին: Արժեհամակարգի ձևավորման և նրա հարաբերական կայունության ապահովման համար հանրակրթության բնագավառում կարևոր և անփոխարինելի նշանակություն ունեն բոլոր ուսումնական առարկաները, հատկապես՝ պատմությունն առարկան: Դպրոցում սովորողները Հայոց պատմության ծրագրի շրջանակներում ծանոթանում են հազարամյակների կենսագրություն ունեցող հայկական քաղաքակրթությանը, նրա առաջացման ու զարգացման

օրինաչափություններին, ձեռքբերումներին, ստեղծած արժեքներին և համամարդկային նվաճումներին, ինչպես նաև՝ այդ ճանապարհին հայ ժողովրդի դժվարություններին ու կորուստներին:

Չայոց պատմությունն առարկայի ուսումնասիրման շնորհիվ ձևավորվում է ազգային դիմագիծ, պետականամետ մտածելակերպ ունեցող, հայ ժողովրդ և հայոց պետականության դերը համաշխարհային պատմության համատեքստում պատկերացնող, հայոց ազգային և համամարդկային արժեհամակարգը կրող պատասխանատու անձ ու քաղաքացի: Այդ իսկ պատճառով արժեաքին համակարգի ձևավորումը ժամանակակից դպրոցի գերխնդիրն է և մշտապես պետք է լինի մանկավարժների ու շաղկապության կենտրոնում: Յուրաքանչյուր աշակերտ պետք է իմանա, որ որպես հայ՝ ո՞րն է իր անելիքն այստեղ՝ հայրենիքում: Ազգային գաղափարախոսությունն պետք է հուշի սեփական պատմական առաքելությունը, որտեղ ամենակարևորը հայրենիքը սիրելն է իրական սիրով:

Չենց այս պատճառով է, որ կրթության հենքը և գլխավոր իմաստը պետք է դառնա արժեհամակարգի ձևավորումը, իսկ երբ վերանում են արժեքների ձևավորման ազգային և համամարդկային ընդհանրական չափանիշները, և վարքի կարգավորիչ են դառնում իրավիճակն ու պահի նպատակահարմարություն, արժեհամակարգի գոյությունը կամ բացակայությունը դառնում է ազգային-հասարակական կարևորության խնդիր, որովհետև արժեհամակարգը պետք է ձևավորվի ազգային հոգևոր-բարոյական ընդհանրականության հիմքի վրա:

Գրականության ցանկ

1. Բաբանսկի Յու. Կ., Պոբեդանոսցև Գ. Ա., Աշակերտների դաստիարակությանը կոմպլեքսային մոտեցում, Երևան, 1987թ., 112 էջ:

2. Մուդրիկ Ա. Վ., Դպրոցականի անձը և նրա դաստիարակությունը կոլեկտիվում, Երևան, 1986թ., 86 էջ:
3. Սուխոմլինսկի Վ. Ա., Սիրտս նվիրում եմ երեխաներին, Երևան, 1977թ., 317 էջ:
4. Ա. Ե. Օլշանսկիովա, Յուլյզեր և դաստիարակություն, Երևան, 1985թ., 84 էջ:
5. Педагогика, под. ред. Ю. К. Бабанского, С. Нойнера и др., М., 1978, 452 с. 6. Я. Корчак, Избранные педагогические произведения, М., 1979, 458 с.

Հավելված

Փորձադրսական դասի պլան

Դասարան 6-րդ

Անի-ամսաթիվ _____

Դասի ստորդրված ու. նը՝ 45 րոսվ

Դասի թեման Եգիպոս

Կազմակերպչ սերան մաս, հաշվառում /5րոսվ/

Դասի սիսլը՝ Խառը, համակցված

Դասի նպատակը՝ Իմանա Եգիպոսի գոյ ու թյան ժամանակաշրջանը, Նշանավոր քաղաքների անունները, մշակութային ձեռքբերումները, Նշանավոր կառույցները, սերը քարտեզի վրա աշխարհագրական դիրքը, բնակլիմայական այց մանները, սփսու թյան կազմավորման նսխադրյալների, հզորացման, թուլացման

մասին:

Վերջնադրույ ու կընելը՝ Բնութագրել բնակիչների զբաղմունքը, մշակութային ձեռքբերումները, եզրափակյալ բուրգերը,

- Ներկայ սցենարի առնչին փորձաքննարկի անունները, ներքին և արտաքին քաղաքականութայ ու նը

-բացարդել ակտուութայ ու ն, դիցարան, բուրգ, արհեստական ոռոգում հակասցութայ ու նները

Դիրսկսիկ նյ ու բեր՝ SS, քարտեզ, պատառ, մարկեր, նկարներ

Սեթողներ՝ Դրիզմա T-սձն ադյ ու սակ,

Դաը կազմակերպիլում է ԽԿ համակարգով

Իրանան/5րոսութ/ փուլ ու մ կիրառելում է <<Դրիզմա>> մեթողը; Տրվեց մեկնաբան՝ դասի

առնցքային միսքը, սովորողները հարցարողումների հիման վրա գրանցեցին երկու միսք և այ սակս շարունակել ու՛ սովորողների կողմից կառուցված արիզման եզրափակվեց վերջնաբանով:

<https://i.ytimg.com/vi/jYvyZHHT7Hw/>

Ինասի ընկալման փուլ ու մ/25րոսութ/ կիրառվեց T սձն ադյ ու սակը, որը սովորողները լ րացրեցին.

Ջարցեր Դատախաններ

1.Որսել է եզրափոսը:

2.Ինչ ու է հույ ն պատիչ Ջերողոսսը եզրափոսն անվանել <<Ներոսի պարզև>>:

3.Եզրափոսում երբ և ու մ կողմից է ստեղծվել միսցյ ալ թափալիրութայ ու ն:

4. Որն է միսցյ ալ թափալիրութայ ան մայ յաբաղաքը, ինչ գիսեք նրամասին:

5. Ինչ էին անվանում արքաներին եզրափոսում և ինչ էր դանշանակում:

6.Ներկայ սցենար եզրափոսի հզորութայ ան շրջանը, որ արքաների անվան հետևե այ ն

կապված:

Կըռաթառնան փուլ՝/10րոսութ/ լ րացնել <<Ջալերոսկան բարեկամութայ ան >> ադյ մանագրի վերաբերյ ալ ադյ ու սակը.

Ու մ միջև է կնքվել Դայ մանագրի

բովանդակութայ ու նը

Դայ մանագրի կշանակութայ ու նը

<https://www.youtube.com/watch?v=06FdfNgWpXc>

Կառարել **գլխառում** ինքնագլխառում և փոխադարձ գլխառում մեթողով:

Հանձնարարել սնային առաջադրանք /5րոսվ/

Փորձարարական դասի պլան 2.

Ղապարան 6-րդ

Անիս-ամսագրիվ _____

Ղափ սնորդություն ունի՝ 45 րոսվ

Ղափ լեզուն՝ Հայ կական և եռնաշխարհից հայ երի հայ ընկիք

Կազմակերպչական մաս, հաշվառում /5րոսվ/

Ղափ սիստեմ՝ հաշի, համակցված

Ղափ նպատակները

-Նպաստել Հայ կական և եռնաշխարհի սշխարհագրական դիրքի, բարձր գազաթևերի, գետերի, և ճերի,

վարչական բաժանման վերաբերյալ գիտել ի վերջի ձեռքբերմանը, համեմատել ու, արժևորել ու կարողությամբ ու ներքին ձևավորմանը:

Վերջնական ու կետեր՝

Կարողման

-ներկայ սցենարի և բացառելի Յայ ռեժիսի հասկացումը Յայ ու կողմ, Յայ կական է եռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքը, օտարների կողմից հայ երին և Յայ աստման սրված անու ներքը

-բարտեզի վրացոյց սալ Յայ կական է եռնաշխարհի է եռները, գետեր, է ճերը

Դրսակիկ ն ու լեր՝ համակարգիչ, պոյ եկտոր, դասագիրք, բարտեզ, պատառ, մարկեր

Աղբյուրներ՝ **Խմբավորում**, Հակացումը Յայ ու ներքին բարտեզագրում,

Դառը կազմակերպել է ԽԿ համակարգով

Իրանան վուլ /7րոս/ - Կիրառել է <<Խմբավորում >> մեթոդը, աշակերտներին հանձնարարվում է խմբավորել ներկայ սցենարի սերմիները՝ Յայ կական պար, Սիսած, Սիսար, Չանգեզուրի, Սանալ իճ, Կանա Ուրմիայ ելրատ ներում, Սիսբ, Տալիոսի, Թևրուրեկ, ճորոխ Դոնական, Տիգրիս և այլն:

Կանալ իճ

Ուրմիա է իճ

Սանալ իճ

Գետեր Լճեր Լեռներ Լեռնաշղթաներ

Ինտերակտիվ ման վուլ /25րոս/ - Դասարանը բաժանվում է 5 հոգանոց խմբերի: Խմբերին

հանձնարարվում է վործել նկարել Յայ կական է եռնաշխարհը:

- 1-ին խմբին հանձնարարվում է լքել բարձր է եռներն ու է եռնաշղթաները
- 2-րդ խմբին հանձնարարվում է լքել խոշոր է ճերն ու գետերը
- 3-րդ խմբին հանձնարարվում է լքել Մեծ և Փոքր Յայ բերը
- 4-րդ խմբին՝ 15 նահանգները

<https://www.youtube.com/watch?v=WmCAh3-LX7w/>

Կրտսթանան վուլ /15 րոս/ - Կիրառել է <<Հակացումը Յայ ու ներքին բարտեզագրում >> մեթոդը, յ ուրաքանչ ուր խումբ իրեն հանձնարարված առաջադրանքը կատարեց գրառութային ամրացված պատառին:

Գևորգյան Կարպել ձևալիքող գևորգյան:

Հանձնարարել մնայ ին առաջադրանք: